

Ramon Alabau, un flequer poliglòt

CARLES RIERA

Ramon Alabau a Londres (anys cinquanta)

Una de les veus més lúcides del nostre temps, el filòsof Paul Ricoeur, traspasat suara, afirmava –com ha recordat Andreu Marquès– que el camí més curt per a arribar a conèixer-se a si mateix és el trobament amb l'altre. És a dir: et vols conèixer tal com ets? Relaciona't amb altres persones, com més millor. Els mestres d'escola ho saben prou: en una sortida de grup coneixeran com és cada alumne segons la manera d'alternar, de comportar-se.

I això per què? Doncs probablement perquè la relació amb els altres ens convida constantment a fer dues coses: 1) prendre la mida de la pròpia dignitat, i 2) avaluar l'extensió de la pròpia responsabilitat. O, dit més senzillament, si un té autoestima realitzarà accions responsables, solidàries.

Ara que, arran del debat de l'Estatut, hem tornat a sentir allò de «los catalanes son unos insolidarios», potser caldria recomanar –educadament, pacíficament, solidàriament– als veïns

d'Espanya una atenta lectura de Paul Ricoeur. Perdonin: els catalans tenim autoestima, que vol dir capacitat humana d'autovaloració, la qual és essencial per a la supervivència psicològica i és indispensable també per a la supervivència lingüística i, doncs, nacional i identitària.

Per un seguit, la gent d'aquí és feïnera. Però sap obrir-se als altres, com dèiem, per arribar a conèixer-se més i més. Allò tan sabut: serem ciutadans del món en la mesura en què sapiguem reconèixer la nostra identitat; ho serem des de la nostra peculiaritat i singularitat, començant per tenir una «consciència lingüística» forta i clara. Més explícitament: cada llengua és una cosmovisió, i els pobles necessiten autoestima.

Salvada la llengua, podem mantenir, alt i ceapat, el concepte de nació (amb reconeixement o sense); perduda la llengua, tururut dotze hores! Ara bé, una llengua únicament viu i perviu si en creem necessitat d'ús, és clar.

Obertura cap enfora, autoestima cap endins. Solidaris sempre. Vet aquí, ara, un exemple singularíssim d'estimació envers les parles d'altres pobles, d'eixamplament d'horitzons des d'una idiosincràcia sense porositats ni intersticis: un ancià flequer ripollès, de vuitanta-cinc anys, Ramon Alabau i Soy, que ja de ben jove, en la difícil postguerra, es posà a estudiar l'anglès pel seu compte (escoltava la BBC entre una enforada i una altra i més d'un cop se li havia cremat el pa i les coques!), i que més tard afegiria al seu coneixement lingüístic el francès, l'alemany i el rus –llengües que parla i escriu–, aquest flequer, doncs, acaba de rebre un càlid homentage popular per la seva tenacitat indefallent i per la seva obertura al món (alumnes i amics li

han dedicat el llibre *Ramon Alabau i Soy, forner de paraules*).

Primum vivere, deinde philosophari, coneguda màxima que el senyor Alabau, flequer –avui jubilat– i poliglòt, va saber seguir i que li permeté de tirar endavant la família i arribar a dominar un pilot de llengües amb molt pocs mitjans. Aquesta proesa ha estat possible gràcies a la seva extraordinària força de voluntat –la seva gran dignitat interior i autoestima–, com també gràcies a la seva dèria d'estudiar les parles dels pobles i d'obrir-se als altres (sempre que ha pogut, ha viatjat). «Plantat davant del forn, en fredes nits flequeres, / ja la pasta lingüística vas començar a funyir», ha escrit el seu fill, poeta.

Feiners, i oberts a la comprensió dels altres, els catalans no demanem pas gaire si requerim el pa i la llengua, sabent que «diversos són els homes i diverses les parles». No som pas éssers incomprensius, ni absurds, ni estúpids. Ens tenen per extravagants i obstinats? Som com som.

El nou Estatut ha de garantir els drets lingüístics dels qui parlen català a Catalunya, i no cal dir que també ha de fomentar el coneixement del català i d'altres llengües europees (i extracomunitàries?). ♦

